Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 28. februārī*

Apelācija — Eiropas Savienības ārpuslīgumiskā atbildība — Pārkāpumu konstatēšana saistībā ar kompensācijām par liellopu gaļas eksportu uz Jordāniju — OLAF izmeklēšana — OLAF secinājumu paziņošana valsts iestādēm — Garantiju nodrošināšana — Lūgums atlīdzināt ar to saistītos izdevumus — Cēloņsakarība — Pretapelācija — Noilguma termiņš — Termiņa sākums

Lieta C-460/09 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2009. gada 18. novembrī iesniedza

Inalca SpA – Industria Alimentari Carni , Kastelvetro [*Castelvetro*] (Itālija),

Cremonini SpA , Kastelvetro,

ko pārstāv *C. D'Andria* un *F. Sciaudone*, *avvocati*,

apelācijas sūdzības iesniedzējas,

otra lietas dalībniece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *V. Di Bucci* un *P. Rossi*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits, Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*] (referents) un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 9. februāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2012. gada 18. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību *Inalca SpA – Industria Alimentari Carni* (turpmāk tekstā – "*Inalca*") un *Cremonini SpA* (turpmāk tekstā – "*Cremonini*") lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas [tagad – Vispārējā tiesa] 2009. gada 4. septembra rīkojumu lietā T-174/06 *Inalca* un *Cremonini* /Komisija (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais rīkojums"), ar kuru Vispārējā tiesa ir noraidījusi prasību atlīdzināt zaudējumus, kas tām esot radušies pēc tam, kad Itālijas iestādēm tika paziņoti secinājumi, kas uz tām attiecas un kas izriet no izmeklēšanas, ko veica Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai [*Office européen de lutte antifraude*] (*OLAF*), lai pārbaudītu noteiktu kompensāciju par liellopu gaļas eksportu uz Jordāniju tiesiskumu.

Tiesvedības priekšvēsture

2 Tiesvedības priekšvēsturi, kā tā izklāstīta pārsūdzētā rīkojuma 1.–20. punktā, var apkopot šādi.

3 *Inalca* un *Cremonini* ietilpst sabiedrību grupā, kas ražo un izplata ēdināšanai paredzētus produktus, kā arī nodarbojas ar ēdināšanas pakalpojumiem.

4 Pēc Jordānijā 1998. gada februārī un martā veiktās izmeklēšanas saistībā ar eksporta kompensāciju sistēmu lauksaimniecības produktiem Krāpšanas novēršanas koordinācijas vienība [*l'Unité de coordination de la lutte antifraude*] (*UCLAF*), *OLAF* priekšgājēja, ar 1998. gada 6. jūlija vēstuli informēja Itālijas iestādes, ka no kopējā bez jebkādas muitas deklarācijas par laišanu Jordānijas tirgū ārpus Eiropas Kopienas eksportētā liellopu gaļas 37 978 tonnu daudzuma 2272 tonnas ir tikušas ievestas no Itālijas. Šajā vēstulē *UCLAF* tostarp aicināja Itālijas iestādes noskaidrot eksportētāju, lai uzsāktu eksporta kompensāciju atgūšanas procedūras un, ja iespējams pierādīt līdzdalību, ierosinātu krimināllietas.

5 Ar 1999. gada 15. janvāra vēstulēm Itālijas kompetentā pārvaldes iestāde paziņoja *Inalca* un *Cremonini* lēmumus par izmaksāto kompensāciju atgūšanu saistībā ar strīdīgo eksportu, un par šiem lēmumiem *Inalca* un *Cremonini* iesniedza sūdzības administratīvā kārtā. Šīs administratīvās sūdzības tika noraidītas ar 2000. gada 7. marta lēmumiem.

6 1999. gada 16. februārī Itālijas Finanšu ministrija paziņoja *UCLAF* izmeklēšanas rezultātus tiesu iestādei, kā rezultātā pret *Inalca* un *Cremonini* likumīgajiem pārstāvjiem tika ierosināta krimināllieta.

7 1999. gada 30. novembrī, lai apturētu atgūstamo summu piedziņas procedūru, *Inalca* un *Cremonini* iegādājās divas apdrošināšanas polises, kas garantē maksājumu.

8 Sūdzības, kas bija krimināllietas pamatā, izskatīšana tika izbeigta 2002. gada 18. decembrī. 2004. gada 16. janvārī pasludinātajā spriedumā *Tribunale civile di Roma* (Romas Civillietu tiesa) konstatēja, ka 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumā pret *Inalca* vērstie iebildumi nav pamatoti un ka tai nav pienākuma atmaksāt pieprasīto summu. Ar 2005. gada 27. aprīļa spriedumu šī tiesa konstatēja to pašu attiecībā uz *Cremonini*.

9 Ar attiecīgi 2004. gada 22. un 23. marta vēstulēm Itālijas iestādes apmierināja *Inalca* lūgumu atcelt attiecībā uz to pieņemto 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumu un apdrošināšanas polises garantija tika atbrīvota. Tāpat arī attiecīgi ar 2004. gada 22. un 23. decembra vēstulēm tika apmierināts *Cremonini* lūgums atcelt attiecībā uz to pieņemto 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumu, un tika atbrīvota arī šīs sabiedrības iegādātā apdrošināšanas polises garantija.

10 Ar 2005. gada 27. janvāra vēstuli *Inalca* pieprasīja Eiropas Kopienu Komisijai atlīdzināt zaudējumus, ko tā esot cietusi *UCLAF* uzsāktās izmeklēšanas un secinājumu, ko tā bija paziņojusi Itālijas iestādēm, dēļ. Ar 2005. gada 15. aprīļa vēstuli *OLAF* ģenerāldirektors informēja *Inalca*, ka nevar apmierināt šo prasību par zaudējumu atlīdzību, jo attiecībā uz iespējamām tiesībām uz zaudējumu atlīdzību katrā ziņā saskaņā ar Tiesas statūtu 46. pantu esot iestājies noilgums.

11 Ar 2006. gada 9. marta vēstuli *Inalca* un *Cremonini* pieprasīja Komisijai atlīdzināt zaudējumus, kas kopā novērtēti EUR 2 861 000 apmērā. Komisija uz šo lūgumu neatbildēja.

12 Ar 2006. gada 3. oktobra Lēmumu Nr. 2006/678/EK par finanšu pasākumiem, kurus saistībā ar izdevumiem, ko sedz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda [ELVGF] Garantiju nodaļa, piemēro uzņēmēju izdarīto pārkāpumu lietās (OV L 278, 24. lpp.), Komisija no saraksta svītroja Itālijas Republikai paziņotos pārkāpumus saistībā ar eksporta kompensācijām par liellopa gaļas eksportu uz Jordāniju.

Prasība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais rīkojums

13 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās Tiesas kancelejā iesniegts 2006. gada 27. jūnijā, *Inalca* un *Cremonini* Vispārējā Tiesā cēla prasību, ar kuru tās lūdz konstatēt Kopienas ārpuslīgumisko atbildību un piespriest Komisijai atlīdzināt nodarītos zaudējumus, kas novērtēti EUR 2 861 000 apmērā, ar tiem saistītos kompensācijas procentus, kā arī iespējamos nokavējuma procentus.

14 Ar atsevišķu 2006. gada 18. septembra dokumentu Komisija saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 114. panta 1. punktu izvirzīja iebildi par nepieņemamību, jo saskaņā ar Tiesas statūtu 46. pantu attiecībā uz šo prasību esot iestājies noilgums.

15 Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 45. punktā atgādināja judikatūru, saskaņā ar kuru no EKL 288. panta un Tiesas statūtu 46. panta izriet, ka Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās un tiesības uz radīto zaudējumu atlīdzību izpildījums ir atkarīgi no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi, kas attiecas uz Kopienu iestāžu prettiesiskas rīcības, reālu zaudējumu un cēloņsakarības starp tiem pastāvēšanu (1982. gada 27. janvāra spriedums apvienotajās lietās 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 un 5/81 *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 85. lpp., 9. punkts).

16 Tāpat Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 46. punktā atgādināja, ka no iedibinātās judikatūras izriet, ka prasības par Kopienas ārpuslīgumisko atbildību noilguma termiņš sāk ritēt no brīža, kad ir izpildīti visi nosacījumi, no kuriem ir atkarīgs zaudējumu atlīdzības pienākums, tostarp, kad ir materializējušies atlīdzināmie zaudējumi (2002. gada 18. jūlija rīkojums lietā C-136/01 P *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, *Recueil*, I-6565. lpp., 30. punkts, un 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā C-282/05 P *Holcim (Deutschland)*/Komisija, Krājums, I-2941. lpp., 29. punkts).

17 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 47. punktā precizēja, ka, ja pamats Kopienas ārpuslīgumiskajai atbildībai ir rodams tiesību aktā, noilguma termiņš sāk ritēt tad, kad ir radušās ar šo tiesību aktu nodarītās kaitīgās sekas (iepriekš minētais spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 29. punkts). Vispārējā tiesa piebilda, ka tāpat notiek to strīdu gadījumā, kas ir radušies – kā šajā gadījumā – saistībā ar individuāliem aktiem, kur šis termiņš sāk ritēt tikai no brīža, kad kaitējums ir faktiski materializējies (iepriekš minētais spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 30.–33. punkts).

18 No minētā Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 49. punktā secina, ka bija jānosaka precīzs brīdis, kad attiecībā uz *Inalca* un *Cremonini* faktiski ir radušās apgalvotās kaitīgās sekas, secīgi izvērtējot dažādo kaitējumu, ko tās lūdz atlīdzināt.

19 Attiecībā uz materiālajiem zaudējumiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 51. punktā vispirms konstatēja, ka zaudējumi, kas saistīti ar apdrošināšanas polišu, kuras garantē maksājumu, iegādi no apdrošināšanas sabiedrībām, noteikti radušies 1999. gada 30. novembrī, dienā, kurā *Inalca* un *Cremonini* bija iegādājušās šīs polises. Tomēr pārsūdzētā rīkojuma 59. un 64. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka zaudējumiem, ko radījušas izmaksas saistībā ar minēto apdrošināšanas polišu iegādi, bijis turpināts raksturs un ka tādēļ prasība par šo zaudējumu atlīdzību ir pieņemama tiktāl, ciktāl tā attiecas uz līgumiem, kas atjaunoti pēc 2001. gada 27. jūnija.

20 Pēc tam attiecībā uz izmaksām, kas radušās saistībā ar juridisko palīdzību un konsultācijām, kā arī personāla izmaksām, kas radušās saistībā ar attiecīgo lietu pārvaldību, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 71. un 73. punktā norādīja, ka zaudējumiem, kas izriet no šīm izmaksām, esot bijis tūlītējs raksturs un ka tādēļ attiecībā uz prasību par to atlīdzību ir iestājies noilgums.

21 Visbeidzot, tā kā prasība atlīdzināt zaudējumus, kas esot radušies negūtas peļņas veidā – jo pēc veiktajām iemaksām saistībā ar iegādātajām apdrošināšanas polisēm, kas garantē maksājumu, un izmaksām par juridisko palīdzību un konsultācijām, kā arī personāla izmaksām, bija samazinājušies tām pieejamie finanšu līdzekļi –, netika precizēta, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 74. punktā nosprieda, ka tā ir jānoraida kā nepieņemama.

22 Attiecībā uz morālo kaitējumu Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 77. punktā nosprieda, ka attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzību ir iestājies noilgums, jo apgalvotie zaudējumi bija materializējušies laikā, kad 1999. un 2000. gadā tika uzsāktas valsts procedūras, kas ir vairāk nekā piecus gadus pirms šīs prasības celšanas. Pārsūdzētā rīkojuma 78. punktā tā noraidīja *Inalca* un *Cremonini* argumentu, saskaņā ar kuru šim kaitējumam esot bijis turpināts raksturs līdz pat 2005. gada 27. aprīļa sprieduma pasludināšanai, un šī paša rīkojuma 79. punktā piebilda, ka *Inalca* un *Cremonini* katrā ziņā tikai atsaucas uz komerciālās reputācijas apdraudējumu, neiesniedzot attiecībā uz to nekādas norādes.

23 Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 81. punktā secināja, ka prasība tātad ir pieņemama vienīgi, ciktāl tā attiecas uz to zaudējumu atlīdzību, kas izriet no kopš 2001. gada 27. jūnija veiktajām iemaksām saistībā ar apdrošināšanas polisēm, kas garantē maksājumu.

24 Attiecībā uz prasību pēc būtības Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 85. punktā precizēja, ka, ņemot vērā, ka nav izpildīts viens no trim nosacījumiem, lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, prasība par zaudējumu atlīdzību ir jānoraida, neizvērtējot, vai pārējie divi nosacījumi ir izpildīti.

25 Precizējot, ka Kopienu tiesai nav pienākuma pārbaudīt dažādus nosacījumus konkrētā secībā, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka nosacījums par cēloņsakarības pastāvēšanu ir jāpārbauda kā pirmais.

26 Pārsūdzētā rīkojuma 90. punktā Vispārējā tiesa, nelemjot par to, vai Kopiena ir vainojama par zaudējumiem, kas nodarīti ar 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumiem, konstatēja, ka, zaudējumi, kas ir izriet no apdrošināšanas polišu, kuras garantē maksājumu, iegādes, nebija tieši radušies *UCLAF* 1998. gada 6. jūlija vēstules dēļ.

27 Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 94. punktā no minētā secināja, ka *Inalca* un *Cremonini* celtā prasība par zaudējumu atlīdzību, ciktāl tā ir pieņemama, ir jānoraida, jo tā ir acīmredzami juridiski nepamatota.

Tiesvedība Tiesā

28 2009. gada 18. novembrī *Inalca* un *Cremonini* iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

29 2010. gada 11. februārī Komisija savā atbildes rakstā uz apelāciju iesniedza pretapelācijas sūdzību.

Lietas dalībnieku prasījumi

30 *Inalca* un *Cremonini* prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto rīkojumu un nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai sprieduma taisīšanai;

— piespriest Komisijai atlīdzināt abu instanču tiesāšanās izdevumus.

31 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— lemjot par pretapelācijas sūdzību, atcelt pārsūdzēto rīkojumu, ciktāl ar to prasība pirmajā instancē ir atzīta par daļēji pieņemamu, un noraidīt šo prasību kā pilnībā nepieņemamu;

— pakārtoti, noraidīt apelācijas sūdzību kā nepamatotu;

— pakārtoti tam pārsūdzētā rīkojuma daļējas atcelšanas gadījumā noraidīt pirmajā instancē celto prasību, un

— katrā ziņā piespriest *Inalca* un *Cremonini* atlīdzināt abu instanču tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzībām

32 Apelācijas sūdzības pamatojumā *Inalca* un *Cremonini* izvirza septiņus pamatus, kuri galvenokārt attiecas uz jautājumiem pēc būtības.

33 Pretapelācijas sūdzībā Komisija izvirza vienīgo pamatu par sākotnējās prasības nepieņemamību.

34 Tā kā par galveno apelācijas sūdzību ir jāspriež tikai, ja Komisijas iesniegtā pretapelācijas sūdzība tiek noraidīta, šajā gadījumā pēdējā minētā sūdzība ir jāizskata vispirms.

Par pretapelācijas sūdzību

Lietas dalībnieku argumenti

35 Komisijas vienīgas izvirzītais pamats attiecas uz kļūdu tiesību piemērošanā, kuru Vispārējā tiesa esot pieļāvusi pārsūdzētā rīkojuma 46. un 47. punktā, nosakot datumu, no kura sāk ritēt noilguma termiņš prasībām par zaudējumu atlīdzību.

36 Galvenokārt, Komisija atgādina, ka gadījumā, ja pamats Kopienas ārpuslīgumiskajai atbildībai ir rodams tiesību aktā un ja no tā izrietošais privātpersonām nodarītais kaitējums parādās vēlāk, Tiesa savā iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija ir ieviesusi īpašu kārtību, salīdzinot ar to, kas izriet no tās Statūtu 46. panta. Lai arī Komisija pamatoti piebilda, ka Tiesas statūtu 46. panta noteikumi tikai tika mīkstināti attiecībā uz noilguma termiņa aprēķinu attiecībā uz cietušo, kurš tikai novēloti varējis uzzināt par kaitējumu radījušo faktu (1985. gada 7. novembra spriedums lietā 145/83 *Adams*/Komisija, *Recueil*, 3539. lpp., 50. un 51. punkts), tā tomēr uzskata, ka judikatūra šajā jomā nav pastāvīga un tai šīs apelācijas ietvaros ir jāsniedz skaidrojums.

37 Proti, Vispārējā tiesa, no vienas puses, esot ierobežojusi īpašās kārtības, kas ieviesta ar iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, piemērojamību, to attiecināda ma tikai uz gadījumiem, kuros atbildības pamatā ir tiesību akts (Vispārējās tiesas 2001. gada 17. janvāra rīkojums lietā T-124/99 *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, *Recueil*, II-53. lpp.), bet, no otras puses, to paplašinājusi, attiecinot uz citiem gadījumiem (skat. Vispārējās tiesas 2005. gada

21. aprīļa spriedumu lietā T-28/03 *Holcim (Deutschland)*/Komisija, Krājums, II-1357. lpp., 59. punkts, un Vispārējās tiesas 2005. gada 14. septembra rīkojumu lietā T-140/04 *Ehcon*/Komisija, Krājums, II-3287. lpp., 39. punkts).

38 Tiesa savukārt esot precizējusi, ka minētā īpašā kārtība ir piemērojama tikai gadījumos, kad atbildības pamatā ir tiesību akts (2008. gada 17. jūlija spriedums lietā C-51/05 P Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., Krājums, I-5341. lpp., 54. punkts), lai arī citos spriedumos tā kā *obiter dictum* ir minējusi iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija izmantoto risinājumu (iepriekš minētais 2002. gada 18. jūlija rīkojums lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, 29. un 30. punkts; iepriekš minētais 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 29. un 30. punkts, kā arī 2009. gada 11. jūnija spriedums lietā C-335/08 P *Transports Schiocchet – Excursions*/Komisija, 33. punkts).

39 Komisija uzskata, ka Tiesa nav norādījusi atbilstošu pamatojumu, piemērojot īpašo kārtību strīdiem, kuru pamatā bija individuāli akti, pat citiem gadījumiem, piemēram, kā šajā gadījumā – kad apgalvotais kaitējums ir radies vēstules, ko *UCLAF* nosūtīja valsts iestādēm, dēļ.

40 Komisija uzskata, ka šāda judikatūrā paredzētā noteikuma paplašinājuma dēļ Tiesas statūtu 46. panta noteikums, kas gan ir skaidrs, varētu zaudēt visu savu būtību.

41 Pakārtoti, Komisija uzskata, ka, pārsūdzētā rīkojuma 47. punktā nospriežot, ka tajā celtā prasība par zaudējumu atlīdzību attiecas uz strīdu, kas radies saistībā ar individuālu aktu iepriekš minētā 2007. gada 19. aprīļa sprieduma lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija izpratnē, lai gan valsts iestādēm adresētā vēstule nebija individuāls akts, kas rada obligātas sekas tā adresātam, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Šā argumenta pamatojumam Komisija atsaucas uz 1995. gada 23. novembra spriedumu lietā C-476/93 P *Nutral*/Komisija (*Recueil*, I-4125. lpp., 30. punkts), kurš attiecas uz analoģisku gadījumu, no kura izriet, ka Komisijas kompetentajām valsts iestādēm nosūtītās vēstules ir tikai ieteikumi vai viedokļi, kam nav tiesisku seku.

42 Pakārtoti tam, Komisija uzskata, ka, patvaļīgi mainot iepriekš minētajā 2007. gada 19. aprīļa spriedumā lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija apstiprinātos kritērijus, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Proti, pat ja pieņem, ka runa ir par strīdu, kura pamatā ir individuāls akts, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 46. un 47. punktā esot kļūdaini nospriedusi, ka noilguma termiņš ir sācis ritēt tikai no dienas, kad kaitējums faktiski ir materializējies, nevis par noilguma termiņa sākumpunktu uzskatījusi datumu, kad noticis kaitējumu radošais notikums, pat – attiecīgajā gadījumā – datumu, kurā *Inalca* un *Cremonini* par šo faktu ir uzzinājušas.

43 *Inalca* un *Cremonini* uzskata, ka Tiesas judikatūra šajā jomā ir skaidra, un apstrīd iepriekš minēto spriedumu interpretāciju, ko Komisija norādījusi pretapelācijas sūdzībā. Tomēr *Inalca* un *Cremonini* atgādina, ka Vispārējās tiesas risinājums esot apstrīdams to iemeslu dēļ, kuri sīkāk izklāstīti galvenās apelācijas sūdzības pirmajā pamatā.

Tiesas vērtējums

44 Lai spriestu par Komisijas pretapelācijas sūdzības pamatotību, ir jāaizvērtē, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz šīs lietas faktiem piemērotajiem noteikumiem par prasību ārpuslīgumiskās atbildības jomā noilgumu.

45 Vispirms ir jāatzīst, ka saskaņā ar Tiesas statūtu 46. pantu lietas pret Eiropas Savienību sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību nevar ierosināt, ja pagājuši pieci gadi pēc notikuma, kas ļāvis lietu ierosināt.

46 Kā Vispārējā tiesa atgādinājusi pārsūdzētā rīkojuma 45. un 84. punktā, Komisijai pret to neiebilstot, Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās un tiesību uz zaudējumu atlīdzību izmantošana saskaņā ar EKL 288. panta otro daļu ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi, kas saistīti ar iestāžu prettiesiskās rīcības, reālu zaudējumu un cēloņsakarības starp šo rīcību un konkrētajiem zaudējumiem pastāvēšanu (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, 9. punkts; 1982. gada 29. septembra spriedumu lietā 26/81 *Oleifici Mediterranei*/EEK, *Recueil*, 3057. lpp., 16. punkts; 2008. gada 9. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-120/06 P un C-121/06 P *FIAMM* u.c./Padome un Komisija, Krājums, I-6513. lpp., 106. punkts, kā arī 2010. gada 18. marta spriedumu lietā C-419/08 P *Trubowest Handel* un *Makarov*/Padome un Komisija, Krājums, I-2259. lpp., 40. punkts).

47 Pārsūdzētā rīkojuma 46. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka saskaņā ar iedibināto judikatūru no minētā izriet, ka prasību saistībā ar ārpuslīgumisko atbildību noilguma termiņš sāk ritēt tad, kad ir izpildīti nosacījumi, kuriem ir pakārtots kompensēšanas pienākums, un it īpaši tad, kad atlīdzināmais kaitējums ir materializējies (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija; iepriekš minētais 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 29. punkts; iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., 54. punkts, kā arī 2012. gada 8. novembra spriedums lietā C-469/11 P *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, 34. punkts).

48 Joprojām pamatojoties uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 47. punktā atgādināja, ka gadījumos, ja Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības pamatā ir tiesību akts, noilguma termiņš sākas, kad iestājas šī tiesību akta kaitīgās sekas (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, 10. punkts, kā arī iepriekš minētais 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 29. punkts) un tāpat – strīdos, kas radušies individuāla akta dēļ, – noilguma termiņš sākas tikai brīdī, kad kaitējums patiesi ir materializējies (skat. iepriekš minētos spriedumus 2007. gada 19. aprīļa lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 30. punkts; *Transports Schiocchet – Excursions*/Komisija, 33. punkts, kā arī *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, 38. punkts).

49 Tieši pamatojoties uz šiem principiem, Vispārējā tiesa noteica, ka noilguma termiņa sākums ir brīdis, kad ir radušās *Inalca* un *Cremonini* apgalvotās kaitīgās sekas.

50 Šajā ziņā Komisija, galvenokārt, apgalvo, ka judikatūra nav vienveidīga un ka Tiesai ir jāsniedz skaidrojums.

51 Pieņemot, ka šāds arguments ir pieņemams šajā apelācijas tiesvedībā, lai arī tas nav tieši vērsts pret konkrēto pārsūdzētā rīkojuma punktu, pietiek konstatēt, ka Tiesa iepriekš minēto 2001. gada 17. janvāra rīkojumu lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, uz kuru ir atsaukusies Komisija savu argumentu pamatojumā, ir atzinusi par prettiesisku. Proti, Tiesa nosprieda, ka, nosakot noilguma termiņa sākumu saistībā ar to, kad noticis kaitējumu radošais fakts, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā (iepriekš minētais 2002. gada 18. jūlija rīkojums lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, 34. punkts).

52 Līdz ar to, pretēji Komisijas apgalvotajam, noteicošais kritērijs, lai noteiktu noilguma termiņa sākumu, nav kaitējuma pamatā esošais notikums, tostarp tādēļ, ka nevar apgalvot prasītājam, ka noilguma termiņš bijis datumā pirms minētā notikuma radīto seku parādīšanās (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, 11. punkts).

53 Turklāt ir jānorāda, ka, pamatodamās uz iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., lai apgalvotu, ka kārtība, kas ieviesta ar iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, nav piemērojama gadījumā, kad atbildības pamatā ir tiesību akts, Komisija ir kļūdaini interpretējusi minēto spriedumu.

54 Proti, attiecīgā strīda minētajā lietā pamatā bija Komisijas tiesību akts, un Tiesai tātad nebija pienākuma turpināt izvērtēt arī gadījumus, kas saistīti ar ārpuslīgumisko atbildību strīdos, kuru pamatā ir individuāls akts. Pretēji Komisijas apgalvotajam no iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c. neizriet, ka Tiesa izslēdza judikatūras pēc iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija piemērošanu tad, ja Kopienas atbildības pamatā ir individuāls akts.

55 Tiesa nesen vēlreiz apstiprināja, ka strīdos, kuru pamatā ir individuāli akti, noilguma termiņš sāk ritēt no brīža, kad lēmums ir radījis kaitīgās sekas attiecībā uz personām, uz kurām tas attiecas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, 38. punkts).

56 Attiecībā uz argumentu, ko Komisija izvirzīja pakārtoti un kurš ir balstīts uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Nutral*/Komisija, no kura izrietot, ka valsts iestādēm adresētā vēstule nav individuāls akts, kas rada obligātas sekas attiecībā uz *Inalca* un *Cremonini*, ir jākonstatē, ka šajā spriedumā tiek izskatīti prasības atcelt tiesību aktu pieņemamības nosacījumi un ka informācija par apstrīdētā akta juridisko kvalifikāciju nav pārnesama uz apstākļiem, kuros tiek noteikts prasības saistībā ar ārpuslīgumisko atbildību noilguma termiņa sākumpunkts.

57 Līdz ar to, nosakot noilguma termiņa sākumpunktu šajā lietā, nav būtiskas nozīmes tam, vai valsts iestādēm adresētā vēstule var radīt obligātas tiesiskās sekas, kas būtiski varētu mainīt *Inalca* un *Cremonini* tiesisko stāvokli.

58 Katrā ziņā un ciktāl no šā sprieduma 49. punkta izriet, ka, uzskatīdama, ka noilguma termiņš sāk ritēt no brīža, kad *Inalca* un *Cremonini* apgalvotās kaitīgās sekas faktiski ir radušās, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, tam, vai attiecīgais akts ir individuāls vai tiesību akts, nav noteicošas nozīmes.

59 Attiecībā uz pakārtoti pakārtotajam argumentam Komisijas izvirzīto argumentu, saskaņā ar kuru Vispārējai tiesai esot bijis jāuzskata, ka noilguma termiņš sākas ar kaitīgā fakta notikšanas brīdi, ir jānorāda, ka, pārsūdzētā rīkojuma 49. punktā nospriežot, ka bija jānosaka precīzs brīdis, kad apgalvotās šīs vēstules kaitīgās sekas faktiski ir radušās attiecībā uz *Inalca* un *Cremonini*, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nekādu kļūdu tiesību piemērošanā.

60 Proti, pretēji Komisijas apgalvotajam noilguma termiņš sākas nevis no kaitējuma pamatā esošā notikuma datuma, bet gan no brīža, kad apstrīdētais lēmums ir radījis kaitīgās sekas attiecībā uz personām, uz kurām tas attiecas, proti, no brīža, kad kaitējums faktiski ir materializējies attiecībā uz minētajām personām (skat. iepriekš minēto 2007. gada 19. aprīļa spriedumu lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 30. punkts).

61 No visa iepriekš minētā izriet, ka Komisijas iesniegtā pretapelācijas sūdzība ir jānoraida kā nepamatota.

Par galveno apelācijas sūdzību

Par pirmo pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

62 Pirmais *Inalca* un *Cremonini* izvirzītais pamats attiecas uz pārsūdzētā rīkojuma pamatojuma pretrunīgo raksturu un Kopienu judikatūras pārkāpumu, jo Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 55. punktā neesot ņēmusi vērā Komisijas Lēmumu 2006/678, lai arī līdz šā lēmuma pieņemšanas brīdim tām no juridiskā viedokļa nav bijis skaidrs, vai ir nodarīti zaudējumi un kāda ir to summa, kas pilnīgi skaidri esot kļuvis tikai 2006. gadā.

63 *Inalca* un *Cremonini* tāpat apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 55. punktā esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā minētajā punktā pamatojās uz iepriekš minēto 2001. gada 17. janvāra rīkojumu lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, secinot, ka ir sajaukti procesuālie kritēriji attiecībā uz noilguma termiņa sākumu un konstatējot, ka ir izpildīti atbildības iestāšanās nosacījumi. Tomēr, atšķirībā no šajā rīkojumā vērā ņemtā notikuma, nosakot minētā termiņa sākumpunktu, Lēmums 2006/678 nav ietekmējis tikai to subjektīvo jomu.

64 Komisija, pamatojoties uz iepriekš minēto 2007. gada 19. aprīļa spriedumu lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, atgādina, ka attiecībā uz noilguma termiņa sākumu nav nozīmes, vai Savienības prettiesiskā rīcība tikusi konstatēta tiesas nolēmumā vai to ir atzinis apgalvotā kaitējuma nodarītājs.

– Tiesas vērtējums

65 Ir jānorāda, ka pārsūdzētā rīkojuma 53. punktā Vispārējā tiesa atgādināja judikatūru, saskaņā ar kuru noilguma termiņš sāk ritēt tikai no brīža, kad kompensējamais kaitējums ir materializējies, proti, it īpaši attiecībā uz banku garantiju sniegšanu – no brīža, kad radušies ar šādu garantiju sniegšanu saistītie izdevumi.

66 Šā rīkojuma 54. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka no lietas materiāliem izriet, ka izdevumi par divām apdrošināšanas polisēm, kas garantē maksājumu, radās datumā, kurā šie līgumi tika noslēgti, proti, 1999. gada 30. novembrī, jo pirmā ikgadējā iemaksa bija jāsamaksā šajā pašā datumā.

67 Pēc tam Vispārējā tiesa noraidīja *Inalca* un *Cremonini* argumentu, ka kaitīgās sekas noteikti bija radušās tikai brīdī, kad ticis pieņemts Lēmums Nr. 2006/678, kurā Komisija konstatēja, ka attiecīgā eksporta kompensācija viņiem nav tikusi nepamatoti izmaksāta.

68 Vispārējā tiesa piebilda, ka tam, ka pirms Lēmuma Nr. 2006/678 pieņemšanas *Inalca* un *Cremonini* uzskatīja, ka to rīcībā vēl nebija visu pierādījumu, kas tām ļautu no juridiskā viedokļa pietiekami pierādīt tiesā Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības pastāvēšanu, nav nozīmes, lai nejauktu procesuālo kritēriju attiecībā uz noilguma termiņa sākumpunktu un konstatējumu, ka ir izpildīti nosacījumi pēc būtības, lai iestātos minētā atbildība.

69 No iepriekš minētā izriet, ka *Inalca* un *Cremonini* arguments, ar kuru tās pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav ņēmusi vērā Lēmumu Nr. 2006/678, ir jāatzīst par nepamatotu.

70 Attiecībā uz to, ka Vispārējā tiesa esot sagrozījusi iepriekš minēto 2001. gada 17. janvāra rīkojumu lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, pietiek norādīt, ka Tiesa ir nospriedusi, ka tas, vai cietušais precīzi un detalizēti zina faktus, nav viens no nosacījumiem noilguma termiņa ritēšanas sākumam (iepriekš minētais 2002. gada 18. jūlija rīkojums lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, 31. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, 37. punkts). Tāpat cietušā subjektīvais vērtējums par to, vai kaitējums patiesi ir radies, netiek ņemts vērā, nosakot prasības saistībā ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību celšanas noilguma termiņa sākumpunktu (iepriekš minētie spriedumi lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., 61. punkts, kā arī lietā *Evropaïki Dynamiki*/Komisija, 37. punkts).

71 Turklāt, ciktāl tika nospriests, ka, lai sāktu ritēt noilguma termiņš, nav nozīmes tam, ka Kopienas prettiesiskā rīcība tika konstatēta tiesas nolēmumā (iepriekš minētais 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 31. punkts), tas, ka iestāde pati atzīst savu prettiesisko rīcību, tāpat neietekmē noilguma termiņa sākumpunkta noteikšanu.

72 Līdz ar to arguments par apgalvoto iepriekš minētā 2001. gada 17. janvāra rīkojuma lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija sagrozīšanu tāpat ir jānoraida kā nepamatots.

73 No iepriekš minētā izriet, ka pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

74 *Inalca* un *Cremonini* otrais izvirzītais pamats attiecas uz pārsūdzētā rīkojuma pamatojuma pretrunīgo un neloģisko raksturu, kā arī uz Kopienas judikatūras pārkāpumu, nosakot noilgumu prasībām saistībā ar juridiskās palīdzības un konsultāciju izdevumiem, kā arī personāla izdevumiem.

75 *Inalca* un *Cremonini* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pārkāpusi vispārējo principu turpinātu zaudējumu jomā, kurš minēts pārsūdzētā rīkojuma 56. un 57. punktā, šā rīkojuma 71. un 72. punktā atzīdama, ka attiecīgajiem zaudējumiem nebija šāda turpināta rakstura. Vispārējās tiesas pamatojums esot pretrunīgs, jo tā pati atzīst, ka attiecīgo zaudējumu apmērs nevar galīgi tikt noteikts kopš brīža, kad attiecīgās tiesvedības uzsāktas. *Inalca* un *Cremonini* atsaucas uz Vispārējās tiesas judikatūru tiesāšanās izdevumu noteikšanas jomā, kurā šo izdevumu summa tiekot noteikta atkarībā no nostrādāto stundu skaita un tādējādi tiekot atzīts, ka juridisko konsultāciju sniegšanai nav tūlītēja rakstura.

76 Komisija uzskata, ka otrais pamats ir nepamatots. Pirmkārt, *Inalca* un *Cremonini* apgalvoto zaudējumu apmēra galīgo noteikšanu jaucot ar šo zaudējumu turpinātā rakstura vērtējumu. Otrkārt, atsauce uz judikatūru tiesāšanās izdevumu noteikšanas jomā neesot piemērojama.

– Tiesas vērtējums

77 Attiecībā uz zaudējumu turpināto raksturu Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 56. punktā atgādināja, ka, ja zaudējumi netika radīti uzreiz, bet ir tikuši ilgstoši nodarīti noteiktu laiku, tiesības uz atlīdzību attiecas uz viens otram sekojošiem periodiem.

78 Pārsūdzētā rīkojuma 71. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka šajā gadījumā zaudējumi, ko veido juridiskās palīdzības un konsultāciju izdevumi, kā arī radušies personāla izdevumi, ir tikuši nodarīti uzreiz, jo tie ir materializējušies datumā, kad tika uzsākta katra attiecīgā tiesvedība valsts tiesā.

79 Pārsūdzētā rīkojuma 72. punktā Vispārējā tiesa piebilda, ka, pat ja apgalvoto zaudējumu apmērs nevar galīgi tikt noteikts valsts tiesvedību sākumā, tie noteikti izriet no šo tiesvedību uzsākšanas.

80 Tomēr, pretēji *Inalca* un *Cremonini* apgalvotajam, zaudējumi tiek uzskatīti par turpinātiem tādēļ, ka to apmērs palielinās proporcionāli pagājušo dienu skaitam (iepriekš minētais 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 35. punkts).

81 Līdz ar to Vispārējā tiesa bez pretrunas pamatojumā nosprieda, ka apgalvotie zaudējumi, ko veido izdevumi par juridisko palīdzību un konsultācijām, kā arī personāla izmaksas, kas radušās saistībā ar attiecīgo lietu pārvaldību, nav turpināti zaudējumi. Proti, lai arī attiecīgie zaudējumi nevarēja galīgi tikt noteikti datumā, kad tika uzsākta katra no attiecīgajām tiesvedībām valsts tiesā, ir jāatzīst, ka to summa palielinājās nevis proporcionāli pagājušo dienu skaitam, bet tādēļ, ka bija iesaistītas dažādu instanču tiesas.

82 Šādos apstākļos *Inalca* un *Cremonini* atsauce uz judikatūru, kas piemērojama tiesāšanās izdevumu noteikšanas jomā, tāpat ir jānoraida. Proti, tas vien, ka izdevumu summa tiek noteikta atkarībā no pakalpojumu sniegšanas stundām, neietekmē zaudējumu, kas saistīti ar juridisku konsultāciju sniegšanu, būtību.

83 No iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

84 *Inalca* un *Cremonini* trešais izvirzītais pamats attiecas uz izvirzīto argumentu sagrozīšanu un Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta pārkāpumu attiecībā uz prasību par tādu zaudējumu atlīdzību, kas ir saistīti ar neiegūto peļņu.

85 *Inalca* un *Cremonini* uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 74. punktā ir kļūdaini noteikusi, ka prasība par tādu zaudējumu atlīdzību, kas ir saistīti ar neiegūto peļņu tādēļ, ka pēc ar garantijas līgumu saistīto iemaksu veikšanas un pēc izdevumiem par juridisko palīdzību un konsultācijām, kā arī personāla izdevumiem bija samazinājušies tām pieejamie finanšu līdzekļi, nav precīza.

86 Atgādinot notikumu attīstību, kas izklāstīta prasības pieteikumā pirmajā instancē, *Inalca* un *Cremonini* apgalvo, ka tās nav vienkārši vispārīgi apgalvojušas, ka zaudētās summas būtu varējušas tikt izmantotas, lai piedalītos konkursos, kuros ir jāsamaksā garantija, bet arī sniegušas Vispārējai tiesai dažādus pierādījumus. Tās pamatojas uz judikatūru, saskaņā ar kuru tiesa var izmantot vidējos statistiskos datus, ja prasītājai ir sarežģīti, pat neiespējami noteikt konkrētu skaitli zaudējumiem, kuri tai esot nodarīti (2000. gada 27. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-104/89 un C-37/90 *Mulder* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, I-203. lpp., 63.–65. punkts).

87 Komisija uzskata, ka trešais pamats ir nepamatots. Proti, *Inalca* un *Cremonini* neesot precizējušas, no kuriem konkursiem tās esot tikušas izslēgtas un kādā veidā garantijas līgumu noslēgšana ir izraisījusi to izslēgšanu no šiem konkursiem. Turklāt atsaucei uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Mulder* u.c./Padome un Komisija neesot nozīmes.

– Tiesas vērtējums

88 Ir jāatgādina, ka pārsūdzētā rīkojuma 74. punktā Vispārējā tiesa analizēja prasību atlīdzināt zaudējumus, kas esot radušies kā neiegūtā peļņa tādēļ, ka pēc ar apdrošināšanas polisēm, ar ko garantē maksājumu, saistīto iemaksu veikšanas un pēc izdevumiem par juridisko palīdzību un konsultācijām, kā arī personāla izdevumiem samazinājās tām pieejamie finanšu līdzekļi. Ņemot vērā, ka *Inalca* un *Cremonini* tikai vispārīgi apgalvojušas, ka tādējādi zaudētā summa būtu varējusi tikt izmantota dalībai konkursos, kuros ir vajadzīga garantija, Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka šī prasība ir abstrakta, un to noraidījusi kā nepieņemamu saskaņā ar tās Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

89 Tā kā no šā pamata izriet, ka tajā vienkārši tiek pārformulēti jau pirmajā instancē saistībā ar zaudējumiem, kas esot radušies kā neiegūtā peļņa, izvirzītie argumenti, ir jāatzīst, ka *Inalca* un *Cremonini* patiesais mērķis ir apstrīdēt Vispārējās tiesas vērtējumu šajā jautājumā.

90 Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Vispārējā tiesa ir vienīgā instance, kas ir tiesīga, pirmkārt, konstatēt faktus – izņemot gadījumu, kad šo konstatāciju materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtiem lietas materiāliem, – un, otrkārt, veikt šo faktu novērtējumu. Tādējādi faktu novērtējums nav tiesību jautājums, kas ir pakļauts Tiesas kontrolei, izņemot gadījumu, ja Vispārējai tiesai iesniegtie pierādījumi ir tikuši sagrozīti (skat. it īpaši 2012. gada 3. maija spriedumu lietā C-289/11 P *Legris Industries*/Komisija, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

91 Šajā gadījumā *Inalca* un *Cremonini* savus pieņēmumus nepamato nedz ar Vispārējās tiesas konstatējumu materiālo neprecizitāti, nedz ar tai iesniegto pierādījumu sagrozīšanu. Tieši otrādi – tās kritizē pašu vērtējumu, ko Vispārējā tiesa ir sniegusi par to iesniegtajiem pierādījumiem un argumentiem, tai nospriežot, ka prasība par apgalvoto zaudējumu neiegūtās peļņas veidā atlīdzību nav pietiekami precīza.

92 Šajā ziņā iepriekš minētais spriedums lietā *Mulder* u.c./Padome un Komisija, uz kuru atsaukušās *Inalca* un *Cremonini*, nav būtisks, jo minētie punkti nekādi neattiecas uz prasītāju pienākumu atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam precizēt zaudējumu konkrēto apmēru un norādīt pieprasītās atlīdzības summu, bet ir izskatīti principi, pamatojoties uz kuriem ir jāaprēķina neiegūtā peļņa, it īpaši, ja runa ir par hipotētiskiem un alternatīviem ienākumiem.

93 No iepriekš minētā izriet, ka trešais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par piekto pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

94 *Inalca* un *Cremonini* piektais izvirzītais pamats, kas ir jāizskata vispirms, attiecas uz Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta pārkāpumu, judikatūras morālā kaitējuma jomā pārkāpumu un pamatojuma acīmredzami neloģisko raksturu.

95 *Inalca* un *Cremonini* apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 79. punktā ir kļūdaini nospriedusi, ka prasība par morālā kaitējuma atlīdzību nav precīza. Proti, pirmkārt, prasības pieteikumā esot norādīti visi vajadzīgie pierādījumi. Otrkārt, morālā kaitējuma īpašību dēļ, kura apmēru nevar noteikt pēc definīcijas, *Inalca* un *Cremonini* esot paļāvušās uz Vispārējās tiesas taisnīgo vērtējumu. Noraidot šo prasību, Vispārējā tiesa esot pārkāpusi šajā jomā piemērojamo judikatūru (skat. Vispārējās tiesas 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā T-203/96 *Embassy Limousines & Services* /Parlaments, *Recueil*, II-4239. lpp., 108. punkts).

96 Turklāt atsauce pārsūdzētā rīkojuma 79. punktā uz tā 69. punktā minēto judikatūru esot papildu kļūda tiesību piemērošanā. Proti, šajā lietā attīstītie principi saistībā ar materiālo kaitējumu neesot piemērojami šim jautājumam, kurš attiecas tikai uz morālā kaitējuma atlīdzību.

97 Komisija atgādina, ka prasība atlīdzināt morālo kaitējumu tika atzīta par nepieņemamu ne tikai noilguma dēļ, bet arī tādēļ, ka tā neatbilda Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām. Līdz ar to piektais pamats neesot pamatots.

– Tiesas vērtējums

98 Ir jānorāda, ka attiecībā uz morālo kaitējumu, ko veido *Inalca* un *Cremonini* komerciālās reputācijas apdraudējums tādēļ, ka tās tikušas iesaistītas administratīvajās lietās, civillietās un krimināllietās, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 77. punktā atzina, ka šis kaitējums ir radies tad, kad šīs lietas tika ierosinātas 1999. un 2000. gadā, un ka tādēļ attiecībā uz prasības daļu, kas ar to ir saistīta, ir iestājies noilgums.

99 Tad Vispārējā tiesa noraidīja *Inalca* un *Cremonini* argumentu, ka šis kaitējums ir bijis turpināts līdz sprieduma pasludināšanai *Tribunale civile di Roma* 2005. gadā. Tā precizēja, ka apgalvotais morālais kaitējums, pat ja pieņem, ka tas ir ildzis līdz minētajam datumam, pilnībā materializējās brīdī, kad *Inalca* un *Cremonini*, kā arī to vadība iesaistījās minētajās tiesvedībās 1999. un 2000. gadā. Atsaucoties

uz īpašībām, kurām ir jāpiemīt kaitējumam, lai tas tiktu kvalificēts kā "turpināts kaitējums", un kuras izriet no pārsūdzētā rīkojuma 56. un 57. punkta, Vispārējā tiesa ir nospriedusi, ka apgalvoto morālo kaitējumu nevar pielīdzināt šādam kaitējumam.

100 Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 79. punktā piebilda, ka "turklāt un katrā ziņā [..] prasībai par morālā kaitējuma atlīdzību trūkst vajadzīgās precizitātes, un jebkurā gadījumā tā ir jāatzīst par nepieņemamu saskaņā ar [tās] Reglamenta [..] 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu".

101 No iepriekš minētā izriet, ka Vispārējā tiesa ir noraidījusi prasību atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu divu atšķirīgu iemeslu dēļ.

102 Attiecībā uz otro iemeslu, kurš tika apstrīdēts piektā pamata ietvaros un kurš attiecas uz prasības pieteikuma abstrakto raksturu, Vispārējā tiesa pamatoti un atbilstoši judikatūrai atgādināja, ka prasības pieteikumā ir jānorāda informācija, kas ļauj noteikt apgalvoto kaitējumu un novērtēt tā būtību un apmēru.

103 Šajā ziņā *Inalca* un *Cremonini* arguments, ka prasības pieteikuma izstrādāšanas minimālās prasības saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta [..] 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir piemērojamas tikai attiecībā uz materiālo kaitējumu un tādēļ nav piemērojamas morālā kaitējuma gadījumā, ir jānoraida kā pilnīgi nepamatots. Proti, šis arguments nav balstīts ne uz vienu juridisko aspektu, kas ļautu apstrīdēt Vispārējās tiesas izmantoto risinājumu.

104 Attiecībā uz *Inalca* un *Cremonini* argumentu par to, ka nav iespējams noteikt morālā kaitējuma apmēru, ir jāatgādina, ka Tiesa gan ir atzinusi, ka atsevišķos gadījumos, it īpaši tad, ja ir grūti aprēķināt apgalvotos zaudējumus, prasības pieteikumā nav jānorāda to precīzais apmērs, nedz arī jāizsaka skaitļos prasītā atlīdzības summa (skat. it īpaši 1979. gada 28. marta spriedumu lietā 90/78 *Granaria*/Padome un Komisija, *Recueil*, 1081. un 1090. lpp., kā arī 2004. gada 23. septembra spriedumu lietā C-150/03 P *Hectors*/Parlaments, Krājums, I-8691. lpp., 62. punkts). Tomēr *Inalca* un *Cremonini* nav nedz pierādījušas, nedz arī apgalvojušas, ka pastāv īpaši apstākļi, ar kuriem var attaisnot to, ka prasības pieteikumā nav precizēta šī zaudējumu daļa.

105 No iepriekš minētā izriet, ka piektais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

106 *Inalca* un *Cremonini* ceturtais izvirzītais pamats attiecas uz Kopienas judikatūras pārkāpumu un Vispārējās tiesas pamatojuma acīmredzami neloģisko raksturu, jo tā ir uzskatījusi, ka morālais kaitējums, kas nodarīts *Inalca* un *Cremonini*, pilnībā materializējās 1999. un 2000. gadā un ka tādēļ tas nav pielīdzināms turpinātam kaitējumam.

107 *Inalca* un *Cremonini* apgalvo, ka Vispārējā tiesa neuzskata par būtiskām morālā kaitējuma īpatnības un neņem vērā, ka pēc savas būtības nemateriālais kaitējums nebeidzas, līdzko ir parādījies, bet gan ilgst līdz brīdim, kad tas tiek novērsts. Šajā ziņā *Inalca* un *Cremonini* atsaucas tostarp uz Vispārējās tiesas 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-48/05 *Franchet* un *Byk*/Komisija (Krājums, II-1585. lpp., 400.– 411. punkts), kā arī uz Civildienesta tiesas 2007. gada 2. maija spriedumu lietā F-23/05 *Giraudy* /Komisija (Krājums-CDL, I-A-1-00121. un II-A-1-657. lpp., 203. punkts).

108 Tās piebilst, ka atsauce pārsūdzētā rīkojuma 78. punktā uz šā rīkojuma 56. un 57. punktā minēto judikatūru ir papildu kļūda tiesību piemērošanā. Proti, no šīm lietām izrietošie principi, kas attiecas uz materiālajiem zaudējumiem, neesot piemērojami šim jautājumam, kurš attiecas uz morāla kaitējuma turpināto raksturu.

– Tiesas vērtējums

109 Ir jāatgādina, ka Vispārējā tiesa – kā izriet no šā sprieduma 100. un 101. punkta – noraidīja prasību atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu divu atšķirīgu iemeslu dēļ.

110 Attiecībā uz argumentiem, kas attiecas uz ceturto pamatu, pietiek atzīt, ka tie ir vērsti pret pirmo iemeslu, kādēļ Vispārējā tiesa noraidīja prasību atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu, proti, ar to saistītās prasības noilgumu.

111 Pat pieņemot, ka šie argumenti ir pamatoti, tie ir jānoraida vispirms tādēļ, ka tie neliek apšaubīt Vispārējās tiesas secinājumu, pie kura tā nonāca pārsūdzētā rīkojuma 79. punktā, saskaņā ar tās Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu atzīdama, ka prasība atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu ir nepieņemama.

112 Līdz ar to ceturtais pamats ir jānoraida kā neefektīvs.

Par sesto pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

113 *Inalca* un *Cremonini* sestais izvirzītais pamats attiecas uz kļūdu tiesību piemērošanā saistībā ar cēloņsakarības starp Komisijai pārmesto rīcību, ar kuru nodarīts kaitējums, un apgalvoto kaitējumu pastāvēšanas nosacījumu, jo Vispārējā tiesa secināja, ka šādas cēloņsakarības nav.

114 *Inalca* un *Cremonini* apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā, ka patiesībā tās tikai ievēroja vienu no diviem alternatīvajiem pienākumiem, kas izriet no 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumiem. Cēloņsakarības pastāvēšanu apstiprinot tas, ka, tiklīdz tika konstatēts, ka Komisijai nav prasījumu, valsts iestādes nekavējoties esot atbrīvojušas garantijas.

115 Turklāt *Inalca* un *Cremonini* atspēko pretargumentu, ko Vispārējā tiesa formulējusi pārsūdzētā rīkojuma 93. punktā un saskaņā ar kuru nav pierādīts, ka Itālijas iestāžu iejaukšanās nebija tāda, kas varētu pārtraukt tiešo cēloņsakarību starp pārmesto rīcību un apgalvoto kaitējumu.

116 Komisija uzskata, ka šis pamats ir nepamatots.

– Tiesas vērtējums

117 Ir jānorāda, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 88. punktā atgādināja, ka kaitējumam ir pietiekami tieši jāizriet no pārmestās rīcības, un šai rīcībai ir jābūt šā kaitējuma noteicošajam rašanās iemeslam.

118 Tāpat Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 91. punktā atgādināja, ka, ja papildus lēmumam, ar kuru uzliek naudas sodu, pastāv iespēja noteikt garantiju minētajam maksājumam un kavējuma procentiem, gaidot prasības, kas celta par šo lēmumu, iznākumu, zaudējumi, ko veido garantijas izmaksas, izriet nevis tieši no minētā lēmuma, bet no ieinteresētās personas pašas izvēles nodrošināt garantiju, nevis tūlīt izpildīt atmaksāšanas pienākumu.

119 Pārsūdzētā rīkojuma 92. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka šajā gadījumā 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumos nebija ticis paredzēts pienākums nodrošināt garantijas, bet šī iespēja tikusi atstāta *Inalca* un *Cremonini* brīvai izvēlei. Tā piebilda – tāpat kā savu secinājumu 72. punktā norādījis ģenerāladvokāts –, ka, ja *Inalca* un *Cremonini* būtu izvēlējušās uzreiz atmaksāt eksporta subsīdijas, tām nebūtu bijis jāmaksā izdevumi par minēto polišu iegādi.

120 Līdz ar to pārsūdzētā rīkojuma 93. punktā Vispārējā tiesa pamatoti secināja, ka, pat pieņemot, ka Itālijas iestāžu iejaukšanās nebija tāda, kas varētu pārtraukt cēloņsakarību starp Komisijai pārmesto rīcību un apgalvoto kaitējumu, nav tiešas cēloņsakarības starp šo rīcību un minēto kaitējumu.

121 Secinājumu, pie kura nonāca Vispārējā tiesa, neliek apstrīdēt nedz *Inalca* un *Cremonini* arguments par to, ka tās tikai ievērojušas vienu no diviem alternatīvajiem pienākumiem, kas paredzēti 1999. gada 15. janvāra atgūšanas lēmumos, nedz tas, ka garantijas tika uzreiz atbrīvotas, tiklīdz tikusi konstatēta prasījumu neesamība.

122 Attiecībā uz argumentu, kas vērsts pret pārsūdzētā rīkojuma 93. punktu, ir jāatzīst, ka Vispārējās tiesas argumentācija šajā jautājumā ir balstīta uz pieņēmumu, ka Itālijas iestāžu iejaukšanās nebija tāda, kuras dēļ tiktu pārtraukta cēloņsakarība starp Komisijai pārmesto rīcību un apgalvoto kaitējumu.

123 Šajā ziņā nav lielas nozīmes tam, vai pieņēmums ir jāuzskata par pierādītu, kā šā pamata ietvaros apgalvo *Inalca* un *Cremonini*, vai nepierādītu, kā atzinusi Vispārējā tiesa. Proti, jebkurš arguments, kas attiecas uz šo pieņēmumu, ir jākvalificē ka neefektīvs, jo katrā ziņā ir jāsecina, ka starp *UCLAF* 1998. gada 6. jūlija vēstuli un izdevumiem par apdrošināšanas polisēm, ar kurām garantē maksājumu, nav cēloņsakarības.

124 Tādēļ sestais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par septīto pamatu

– Lietas dalībnieku argumenti

125 Ar septīto, tātad pēdējo, apelācijas pamatu *Inalca* un *Cremonini* lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto rīkojumu tādēļ, ka Vispārējā tiesa esot pārkāpusi tiesvedības saprātīga termiņa principu. Proti, papildus tam, ka tiesvedība pirmajā instancē ir ilgusi vairāk nekā trīs gadus, Vispārējā tiesa ir spriedusi tikai par prasības pieņemamību.

126 Galvenokārt, *Inalca* un *Cremonini* apgalvo, ka, ņemot vērā šīs apelācijas pamatā esošos faktiskos un procesuālos apstākļus, nav jāpierāda, ka tiesvedības pārmērīgais ilgums ir ietekmējis strīda risinājumu. Pakārtoti, tās uzskata, ka vispirms pārsūdzētajā rīkojumā ir pieļautas vairākas kļūdas tiesību piemērošanā. Tad tās piebilst, ka, jūtot kaunu par to, ka, lai atrisinātu jautājumu par prasības pieņemamību vien, tai bija vajadzīgi trīs gadi, Vispārējā tiesa esot jutusi pienākumu spriest arī par strīdu pēc būtības, tādējādi sev liedzot būtiskus procesuālus instrumentus, kas tai būtu ļāvuši izdarīt secinājumus bez jebkādām kļūdām tiesību piemērošanā. Visbeidzot, *Inalca* un *Cremonini* paturot tiesības celt prasību par to zaudējumu atlīdzību, kas ir radušies tiesvedības Vispārējā tiesā pārmērīgā ilguma dēļ.

127 Komisija uzskata, ka arī šis pamats ir jānoraida. Tā piebilst, ka atsauce uz iespējamo prasību par to zaudējumu atlīdzību, kas ir radušies tiesvedības Vispārējā tiesā pārmērīgā ilguma dēļ, apstiprina to, ka šāda prasība neattiecas uz šo apelācijas tiesvedību.

– Tiesas vērtējums

128 Tāpat ir jāatgādina, ka gadījumā, ja nekas neliecina, ka tiesvedības ilgums ir ietekmējis strīda izšķiršanu, pamats, kas ir balstīts uz to, ka tiesvedībā Vispārējā tiesā nav izpildītas prasības saistībā ar saprātīga termiņa ievērošanu, parasti nevar likt atcelt tās pasludināto spriedumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *FIAMM* u.c./Padome un Komisija, 203. punkts).

129 Attiecībā uz norādēm, uz kurām balstās *Inalca* un *Cremonini*, ir jākonstatē, ka pārsūdzētajā rīkojumā nav tikusi pieļauta neviena kļūda tiesību piemērošanā un ka dažādie procesuālie instrumenti nekādi nav ietekmējuši Vispārējās tiesas panākto rezultātu.

130 Katrā ziņā, kā secinājumu 79. punktā norāda ģenerāladvokāts un kā paredzēja arī *Inalca* un *Cremonini* pašas, tas, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi saprātīgu sprieduma taisīšanas termiņu, pieņemot, ka tas tiek pierādīts, ļauj pieprasīt zaudējumu atlīdzību, ceļot prasību pret Savienību saskaņā ar LESD 268. pantu, ko lasa kopā ar tā 340. panta otro daļu.

131 Līdz ar to septītais, kas ir pēdējais, pamats ir jānoraida kā nepamatots.

132 Tā kā neviens no *Inalca* un *Cremonini* izvirzītajiem pamatiem nav ticis apmierināts, apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

133 Saskaņā ar Reglamenta 184. panta 2. punktu Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir nepamatota. Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu un 190. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *Inalca* un *Cremonini* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tām spriedums nav labvēlīgs, tām jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar galveno apelāciju. Tā kā *Inalca* un *Cremonini* ir prasījušas piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pretapelāciju, un tā kā tai spriedums nav labvēlīgs, Komisijai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas attiecas uz pretapelāciju.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) noraidīt galveno apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību;

2) *Inalca SpA – Industria Alimentari Carni* un *Cremonini SpA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar galveno apelāciju;

3) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pretapelāciju.

[Paraksti]